

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Égész évre . 12.- kor. Negyedévre . 8.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hétra . . . 1.- kor
Egyes szám ára 4 fillér.

Felölös szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve
Égész évre . 13.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor
Félévre . . . 9.- kor. Egy hétra . . . 1.50 kor
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

CSOKONAI.

Debrecen. november 16.

Csokonai Vitéz Mihályról sokat és szeretettel írunk mi mindnyájan, akiket sorsunk a mi kedves Rómánkhöz köt. Csokonait szeretni és megérteni nem is olyan nagyon régen debreceni specialitás volt.

Nagy költőnkkel az irodalomtörténeten kívül bizony édes-keveset foglalkozott közönségünknek neg legirodalomszeretőbb része is. — Most már büszkén vallhatjuk és mellünkét verte mondhatjuk, hogy Csokonait mi mindig ismertük és elismertük. A nagy debreceni bohém szeretetében mindig egyesültek Debrecen városában mindazok, akik valami rokonvonalat találtak lelkületükben a Csokonai könnyelműen vig, bájosan naiv, és férfiasan büszke, kemény öklü és keménykoponyájú karakterével. De szerették Debrecenben Csokonait azok is, akik távol állnak minden bohémságtól is. Hiszen mindenkinek reszket a lelkében — ha még oly titokban is — valami elfojtott vágy, valami akaratlan akarás, amely megszerzi szimpátiánkat a nagy költő iránt.

Furcsa legény is volt bizony kigyelmed nemes és nemzeti Csokonai Vitéz Mihály uram! Tulélte tekintetességed a korát, Nagyon megelőzte minden viszonylataiban az életének. — Hiszen ha ma feltámadna a sírjából és hasonlóképpen viselkednék, talán azt hiszi, hogy nem csapnák ki az öreg kollégiumból? Nem boldogona keblében hátán a batyúval széles e hazában mint egy gazdátlan eb? És ugyan akadna-e ma is Lilla, aki békés, boldog házasságra lépve kegyelmeddel? Nem jól intézte a dolgát Vitéz Mihály uram. Nem jól intézte semmiképpen. Próbáljon csak ma is feltámadni a jénv alatti régi elveivel — mi lesz belőle, minek fogják nézni, mennyi dicsőséget fog aratni?

Csokonai Vitéz Mihály halála óta sok minden megváltozott, de azért alapjában ma is ugyanolyanok a viszonyok, mint akkor. Hiszen az egyiptomi gulák fáraóit is olyan érzések vezették éppen, mint a mai királyokat és a páriáé p olyan nyomorult volt akkor is, mint a mai proletár.

Csokonai pedig nem élt olyan messze tőlünk, mint a nagy fáraók...

Es éppen ezért aktuális most Csokonai, amint mindig és örökké érdekes lesz minden olyan nagy ember, akit szive vérenek igaz érzései hevitenek és ezt őszintén, keresetlenül plániálja át lelkünkben. A nagy magyar irodalmi reneszánsz, a «Nyugat» írógárdája megértette és meg is értette mindenkivel, hogy a debreceniek Csokonai Vitéz Mihályával szemben is igaza van ennek a «tételnek».

Csokonai ma, születésének 137-ik évfor-

dulója alkalmából nagyobb mint valaha. Jobban ösmerjük, színesebbnek látjuk költészetét és eredeti vonásait jobban megértjük, mint valaha.

A magyar irodalom reneszánsza feltámasztotta Csokonait. Most igazán büszkén vallhatjuk magunkénak Debrecen város örökifju nagy poétáját.

A szépek minden elfogultságnélküli keresése, a régi értékek értékelése, a vaskalapos formák sutbadobása és a művészeti irányok nemes formájának diadalmas bevonulása a magyar költészetben: ezek támasztották fel Csokonait!

Most már ott vagyunk, hogy a mi elhangyagolt, nagy költőnk kultusza vezérszerepet játszik még a legfinomabb, legdifferenciáltabb lelkiilágu fővárosi közönség körében is.

Elismerik, szeretik és bámulják Csokonait, a nagy, rakoncátlan lelkű, viharos életű és rendkívüli kvalitású debreceni költőt. Éneklük dalait, szavalják költeményeit, színházak adják soha elő nem adott darabjait, egész kabaréműsorok tellenek ki szerzeményeiből és olyan piedesztálra emelik mindenképpen, amilyen megilleti az ő nagy egyéniségét.

A Csokonai-rajongás szinte divattá lett. — Csokonait elősmerni modernség, Csokonaival érezni: sírni, vigadni, dalolni hozzátartozik az az irodalomszeretethez. Szóval Csokonai diadalmasan vetie be a magyar sziveket.

Diadalt aratott, a legnagyobb diadalt — feltámadt, miután már mindenki azt hitte, hogy örökre el van temetve az irodalom elősmertjeinek könyvtetetőjébe.

Csak közöttünk debreceniek közt élt sokáig ő, a vén kollégiumban lengedezett szelleme és a Csokonai-kör nemes, fáradhatatlan buzgósága tartotta ébren emlékét.

Most már ennek vége!

Csokonai többé nem csak a miénk. Diadalutrá, hódító hadjáratra indul szelleme és az ő dicsőségéből — igaz, hogy igaztalanul — reánk is vetődik egy kis fény, az öreg Debrecenre, az őt száműző kollégiumra, sőt mireánk is, akik oly szépen ápoltuk eddig csendben és hallgatagon emlékét.

Csokonai születésének a 137-ik évfordulója sokkal jelentősebb a Csokonai-kultuszra, városunkra és mindenkire, akit nagy költőnk érdekel — mint az eddigi évfordulók hosszu-hosszu sora.

Csokonai még csak most támadt fel. Az ő dicsősége, hogy éppen a magyar irodalom ujjászületésével. Az ő lelke rokon azokéval, akik Csokonaik a mi időnkben, a mi világunkban. Mert vannak most is Csokonaik, akiknek sorsát az ő sorsa példázza legjobban.

Ezért szeretjük oly sokan őt és olyan intenzív bensőséggel. Akarunk ma is, de az akarásunknak épp olyan sok ellensége van ma, mint volt hajdanában. Nagyon természetes, hogy ezért szeretünk a mi kedves Csokonaikkal együtt keseregni és átkozódni. Az ő daccos temperamentuma, fékezhetetlen tettereje, nagy és nemes szándékai ma is ugyanabba a közönytába a közönségbe fuladnak be, mint ezelőtt 137 évvel. Ezért rokon a mi lelkünkkel Csokonai és ezért og ő örökre csodákat revellálni azoknak a lelkében, akiket valami vágy hajt, üzcsodálatos módon, csodálatos, talán lehetetlen célok után.

Csokonai feltámadt, lelke itt lebeg közöttünk jobban, mint valaha. Érezzük, hogy hogy mindnyájunkat megihlet az ő vágyakozása, az ő szenvedéje.

Mert sok nagy érzés égett édig csapó lánggal az ő kihűlt szívében olyan érzés, amelyet nem értenek meg ma sem és amely megértése nem a legnagyobb szerbenese ma sem senkire nézve.

Sok, nagyon sok időnek kell még eltelnie — és talán nem is jön el soha — amig meg fognak rteni minden igaz Csokonait. Mert hogy vannak hamis proféták is — az bizonyos. De az ál-Csokonaik ideje csak addig tart, amig van olyan meg nem értő közönség, ahol a szív és lélek eredendő törvényeit külsőségek alkotják.

Reméljük, hogy egyszer mindenki megértő lesz. Ezt remélni kötelességünk. És ekkor bizhatunk abban is, hogy nem lesznek örökre ál-Csokonaik sem.

A magyar irodalom ujjászületés mesterének tekinti Csokonait. Az ő költészete az a világító fákllya, amelyik eloszlatja a magyar irodalom haladásának jövődjő utjairól a sötétet.

Ugy legyen!

Ezt kívánjuk Csokonai születésének 137-ik évfordulóján.

(v. gy.)

Országgyűlés.

Lukács László
a költségvetésről.

A képviselőház ülése.

A képviselőház három napi vita után ma már befejezte a költségvetés általános tárgyalását, és azt általánosságban már el is fogadta. A vita utolsó szónoka Szerényi József volt, aki az ipari és közlekedési kérdésekről beszélt, amire Lukács pénzügyminiszter felelt és behatóbban ismertette a kormányának, különösen a közlekedési bajokkal szemben követendő politikáját.

Elnök: Návay Lajos.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett a napirend.

a költségvetés

Általános vitájának folytatása.

Simonyi-Semadam Sándor a néppárt nevében kijelenti, hogy a párt a költségvetést nem fogadja el, de mert a költségvetés elintézését nem akarja késleltetni, ezáltal elfogadja a szöveget és kifogásait majd a részleteknél fogja előadni. (Helyeslés.)

Szterényi József a költségvetést elfogadja. Kereskedelmi és ipari szakkérdésekkel óhajt foglalkozni. Iparoktatásunk fejlesztését sürgeti, mert ez az intézményünk kitünően van megalapozva és világhírre tett szert.

Az ipari termelés a szubvenciók révén 300 millió koronával emelkedett. Olyan eredmény ez, amely az iparfejlesztési akció folytatását teszi szükségessé. A közlekedési viszonyok nagyon rosszak. Csak egy nagyobb szabású beruházási program volna képes ezen segíteni és ennek megindítását a legsürgősebb feladatnak tartja.

Védelmébe veszi a zónatarifát és óva inti a minisztert a tarifadijszabás olyan szellemű megváltoztatásáról, mint a minőt tervez. A zónadijszabás hibáit ki lehet javítani, de magát a rendszert nem szabad elféldozni. Figyelmébe ajánlja még a miniszternek a vicinális vasutak építését, a mi az országra nézve igen nagy fontossággal bír.

Elnök: Több szónok nincs felírva. Kíván-e még valaki szólani? Ha senki sem kíván szólani, a vitát bezárom. Az ülést öt percre felfüggesztem.

Szünet után

Lukács László pénzügyminiszter felel a vitában elhangzott kifogásokra.

Lukács beszéde.

Azokkal, amiket az egyes szónokok a költségvetési vita során a véderőtörvényről és a választójogról mondtak, nem kíván foglalkozni. A választójog kérdéséről akkor fog nyilatkozni, majd ha a kormány jelzi saját álláspontját és benyújtja az erről szóló törvényjavaslatot.

Most az a kérdés, hogy a költségeloirányzat helyes-e és hogy az ellene felhozott kifogások érdemben helyénvalóak-e. Egyetért Szterényinek azokkal a megjegyzéseivel, melyeket a vizierő kihasználásáról mondott. Azonban megjegyzi, hogy a vizierő kihasználása — jöllehet

több terv fekszik a kormány előtt — csak reális számvetések után oldható meg, mert nálunk olyan drága a tőke és a munkaerő, hogy ez nehezzé teszi a vízi energia helyes és jövedelmező kihasználását. — Azokat is helyesnek tartja, amiket Szterényi az államvasutaknak szükséges intézkedésekről mondott. Az ő kereskedelmi minisztersége csak deiglenes jellegű volt és azért nem foglalkozhatott nagyszabású reformokkal. De hogy az államvasutak tökéletesítését mennyire szükségesnek és sürgősnek tartja, azt mutatja az, hogy az államvasuti beruházásokra ez évre százmillió koronát ívelt fel. Meggyőződése, hogy ezt az összeget évről-évre fel kell venni.

Kijelenti, hogy a vasutaknál tervezett nagy beruházás csak úgy lehetséges, ha a tervezett áru- és személydijszabs felemelésétől a kormány mentekint el, a zónadijszabs jelentőségét elismeri, de ma már túl vagyunk azon a veszedelmen, hogy a dijszabs elemeflése miatt a személyforgalom csökkentésétől kelljen tartani. Megcáfolja a közönség körében elterjedt felfogást, mintha ő ellensége lenne a vicinálisok építésének.

Ez nem igaz, ő csak olyan vicinálisok építését ellenzi, amelyek nem a forgalom érdekében szolgálnak, csak a magánérdek erőszakolja.

Részletesen foglalkozik az adóreformmal szemben elhangzott kifogásokkal. Öszinte köszönettel emlékezik meg Déry Zoltán beszédéről, melyben elismerte, hogy a költségvetés reális. Habár paradoxonnak tejszik, kijelenti, hogy a büdzsé kedvező eredménye sokban köszönhető annak, hogy 1910-ben ellex volt.

1910-ben olyan kiadások, melyek csak költségvetés keretében emelkedhetnek, nem is nagyobbodtak, ellenben a bevételek természetes emelkedése megvolt. Déry utalt arra, hogy az előző kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy az államvasuti tarifákat továbbra nem emelik.

Felolvass egy jegyzőkönyvet, amely után a Ház ülése véget ért.

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdaja

Darabos-utca 7. sz. a.

Debrecen ünnepele Csokonai születésének 137-ik évfordulóján.

«Csokonai Mihály előtt, a debreceni diák előtt a régi hires kollégium bezárta hajdan kapuját, hogy egykor Ferenczytól készült márványszobra előtt ünnepélyesen nyissa meg azt». A kis márványszobor ott áll azóta a bibliotéka hatalmas szekrényei között, a legméltóbb helyén, mintegy mutatva azt, hogy annak a kollégiumnak egyik legértékesebb könyveit éppen az a törzsgyökeres magyarságtól, a kálvinista diák idealizmusától bevont aranyos derű lepi azt, de egyszersmind egy igaz, költői lélek mély érzésétől átitatott művei képezik...

S míg ott kinn a novemberi őszi napon kigyul a lelkesülés lángja az arcokon, a nagy Csokonai-szobor előtt, addig az a kis márványszobor ott áll megkoszorúzatlanul...

Nagyü nnepre virradt ma Debreczen város. Lelkesült örömmünnepet ül ma Debreczen minden diákja. 137 esztendeje annak, hogy irodalmunk egén feltűnt egy ragyogó csillag, mely oly páratlan nagy sikert aratott. Ez a siker csakis egy nagy költői lélek által sugalt, kiváló művek után fakadhatott.

A debreceni öskollégium, mely Csokonai mellett annyi kiváló fiat adott már ennek a hazának, legszebb, legdicsebb napjának tartja ezt a mai napot. A Csokonai nevének említésére annyi szép, teljesen elmosódni sohasem tudó emlék tér vissza az ifju emlékezetébe. S ezek az emlékek teszik elváhatatlanná Csokonainak nevét a kollégiumától. S a kollégium ifjai s az öreg Magyar Irod. Társaság is méltó kegyelettel ünneplik meg ezt a nagy ünnepet. Az ünnepség délután két órakor fog a Csokonai-szobor előtt megkezdődni. A régi tépett s az új lobogó zászlók alatt fognak kivonulni a kollégium összes ifjai Ferenczy Gyula dr. akad.

Örök hűség.

Írta: Dóczy József.

Kecskeméti diákkoromban a Jókai által is említett vasajtós szobában laktam Bojó és Pataki társaimmal.

Egy délután nagyon buzgón munkálkodtunk. Én a simkám prémjének kopott fehér foltjait festegtettem fekete ténálval. Bojó a hasadt pipáját drótozta házi cernával. Pataki pedig egy ablakfiókot üvegezett be papirossal és csirizzel.

Midőn folytatta ki-ki a maga mesterségét, hirtelen, minden előleges bejelentés nélkül beperdül hozzánk egy tenyeres-talpas szolgáló s miután mind a hármunkat fitymálva végig mustál, ezt kérde: melyik maguk közül a D. J.?

— Én vagyok, szépséges Dulcinea. Mit izentek az angyalok — angyal által?

— Ne figurázzon. Az angyalok nem szoktak izenni semmit az ördögöknek. Engem N. N. nemzetes nagyaszonny küldött s azt kívánja, hogy a D. J. látogassa meg ma estefelé.

— Hódolatteljes tisztelettel fogom bemutatni csekélységemet.

— Megmondom, ha tudom. Ezzel kiugrott a szobából, mintha attól félt volna, hogy az ördögök megcsipkedik.

Mi a nagyaszonnyt nem ismertük. De annyit hallottunk róla, hogy bár túl van a hatvan éven, de még ma is erős, hatalmas és annyira bátor, hogy a minapában egy szemtelenkedő zsandárt úgy képen talált törülni, hogy nyomban kibuggyant az orra vére. Ehhez pedig ugyancsak nagy bátorság kellett abban a zsandárvilágban, 1850-ben. Hiszen emlékezhetnek rá azok, akik abból a szomorú időből még életben vannak, hogy egy országos nevű magyar urnót csak azért fűztek láncra és vetettek börtönbe, mert egyik tisztjüknek a köszöntését nem fogad-

ta el. Ez a nagyaszonny által megtisztelt zsandár azonban nem mert dicsekedni a kapott pofonnal s így a nagyaszonnyak nem lett bántódása.

Tehát engem hivatott, de hogy miért? Arról távoli sejtelmem sem volt.

Hogy kifogástalan eleganciában jelenhessek meg, elkértem a Bojó új kabátját, mert az én kabátom viseltes állapotnak örvendett.

Mikor elértem a nagyaszonny portájához, hogy hadiszemlét tartsak, bekukucskáltam a kerítés nyílásán.

A ház előtt lustálkodott egy oroszlánbörbe bujt komondor, az udvaron pedig álldogált egy női ruhába öltözött granatéros. Ez volt a nagyaszonny. Engem várt, hogy a cerberustól megvédjen.

Bátran benyitottam az utcai ajtót. A zördülésre felütötte a fejét a komondor s igen udvariatlanul kezdett morogni. A nagyaszonny elhallgattatta s én egy betanult mondókéval bemutatam magamat.

— Vártam. Tessék bejönni, mindjárt elmondom, miért hivatam.

— Volt nekem — úgy kezdé — egy igen kedves egyetlen leányom, aki ezelőtt 17 évvel férjhez ment a Szepességbe. Ő is, férje is ez év tavaszán egy szörnyű robbanás miatt életüket veszítették. Kis leányuk, Irénke életben maradt, mert a katasztrófa színhelyétől távol volt. A kis leányt magamhoz vettem. Ő az én életem, világom. Bár jól beszél magyarul, de a magyar írása nagyon hibás, a magyar történelemben is járatlan. Tatai professzor ur ajánlatára önt kérem, hogy tanitgassa naponkint ezekre a dolgokra. Elfogadja?

— Legnagyobb készséggel és örömmel.

— Mondja csak, hol van koszton?

— Bódor Sándor uramnál van ebédem.

— Hát vacsorája?

— A vacsorát elszoktam végezni délben.

— No, vacsorája lesz nálam s hónapokint három pengő forintja. Aláírja a szerződést?

— Kézzel, lábbal s ezer köszönettel.

Mig így beszélgettünk, berepült a szobába egy szárnyatlan angyal, egy gyönyörű leányka s mikor elsurant mellettem, hamiskásan rám villogtatta ragyogó szemeit, azután a nagyaszonny nyakába ugrott s kérdezte sugva: — de én is hallottam — «ez lesz?»

Másnap este megkezdtük a tanulást. Azután folytattuk napról-napra, hétről-hétre, mindig nagyobb busgalommal, mindig nagyobb eredményel.

Irén 15 éves volt, aranszöke, mint egy szent kép. Én 18 éves, olyan fekete fejjel, mint asztrán-sapka. «No, ezek nem illelek össze, gondolta magát megnyugtatta a nagymama, de azért egy pillantásra sem hagyott magunkra bennünket. Mi az asztalnál ültünk, olvastunk, tanultunk, ő félreülve, csendesesen kötögetett csak a pápaszem alól leskelődött ránk.

Mert volt mit lesni. Már az ötödik héten nem tanító és tanítvány voltunk, hanem egymásba bódult két szerelmes. Mikor csak szerét ejthettük, meg-megérintettük egymás kezét s ezekből az apró érintkezésekből kimondhatatlan édes íram ömlött át egész valónkba, lelkünkbe, testünkbe. Néha egymáson feleltük a szemünket, melán, ábrándosan, hosszan s talán beleszédültünk volna, ha a nagyaszonny a pápaszem alól ránk nem köhint.

Mindig vakmerőbbekké lettünk. Szerelmes leveleket írogattunk egymásnak, de nem titokban, hanem a nagymama jelenlétében, irásgyakorlat alatt. És pedig, hogy a nagymamát megcsaljuk, németül, mert ő ezen — akkor igen gyűlölt — nyelvből egy árva kukkot sem értett.

rektorprofesszor vezetésével a szoborhoz. Csatlakozik a kollégium ifjainak táborához Debreczennek, az iskolavárosnak minden nevelőintézete növendékeinek seregéhez. A szobornál Gulyás Imre joghallgató, a Jogászetet főszerkesztője fogja a nagy költő király érdemeit méltatni s a kollégium diákságának koszorúját letenni a szobor talapzatára. A beszéd után Kolozsvári Kiss László teológus fogja elszavalni Szabolcskának, Csokonai méltó utódjának egyik legszebb, legbájosabb kis költeményét, a Csokonai Vitéz Mihályhoz intézett ódáját. Ezután az egyes intézetek koszorúzzák meg emlékezésük babéraival a szobort. A szobor előtti ünnep a káritus énekével zárul. Ezután az ifjúság a közönséggel együtt a Hatvan-utcai temetőbe zarándokol a költő sírjához s itt ismét lesz emlékünnep. Itt Oláh Károly teológus teszi le a koszorút beszéd kíséretében, míg Németh Károly teológus Lampérth Gézának «Csokonai emlékére» c. költeményét szavalja el. Az ifjúság ünnepét a főiskolai énekkar rekeszti be.

*

Debreczen egyetlen irodalmi Társulata, a Csokonairól elnevezett Kör, mely hivatását hűen tölti be, szintén rendez ünnepséget ünnepi felolvasó gyűlés keretében. Az ünnepség, mely d. u. 5 órakor a Bika-szálló nagytermében tartatik, programja ez:

1. Csokonai-nyitány. Előadja Rác Károly zene-kara. 2. Megnyitó beszéd. Mondja: Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke. 3. A tihanyi ekhóhoz. Férfikarra átírta Mácsai Sándor, előadja a ref. tanítóképző Csokonai-énekkara. 4. Csokonai és a rézműves deák. Irta és felolvassa: dr. Ecsedi István, a Csokonai-kör tagja. 5. Költemények. Irta és felolvassa: Körösi Kálmán, a Csokonai-kör választmányi tagja. 6. Csokonai Lilla-daliból. Előadja: Vajda Ilonka, a debreczeni szintársulat művésznője. 7. Bolond Istók ismét bekukkant Debreczenbe. Humoros költemény; írta és felolvassa: Benedek János, a Csokonai-kör tagja. 8. a) A reményhez. b) A csikóbőrös kulacs. Férfikarra átírta Mácsai Sándor. Előadja a ref. tanítóképző Csokonai-énekkara.

En azt írtam a papír szélére: ich liebe Dich. Ó aláírta: ich auch evig. En ismét: ich sterbe für Dich, ó aláírta: ich lebe für Dich.

Nagy a világ, régi is talán, de soha még a világon nem volt olyan boldog ember, mint én voltam ezekben a napokban.

Egy estvén, tanulás közben, nagy láрма támadt az udvaron. A nagyasszony ijedve rohant ki, mi pedig rohantunk egymás karjai közé. Csókoltuk egymást tiszter, huszszor, vagy százszor azzal a tiszta, szűzies, ártatlan szerelemmel, melytől a bűnnek gondolata annyira távol van, mint a menyország a pokoltól. Mikor kifáradtunk a csókoldozásban, kezét fogva szent ünnepélyességgel örök hűséget fogadtunk egymásnak. A tiéd örökre. En is a tiéd örökre. Ezt a fogadást meg kellett pecsételni csókoknak özönével, persze összelelkezve.

De hah! E pillanatban ránk nyitott a nagyasszony.

Egyszakadás. Földindulás.

En az asztal alá sülyedtem. Irén, mint egy üldözött egérke, egy sarokba menekült, a nagyasszony pedig leakasztott a fogasról egy jól megtermett légyecsapót s mint egy haragvó Jupiter, aki villámoakt akar szórni a bűnös földre, magasra emelte.

— No, barátok elő szép madarak, most majd én tanítlak mind a kettőtöket.

Mint a megriasztott nyúl, egy ugrással az udvaron, másikkal az utcán, harmadikkal otthon termettem, a vasajtós szobában. Társaim azt hitték, hogy a szőlőcsászár futtatott meg. Mert — mi tagadás benne — megtörtént biz az néha-néha, hogy mikor a kecskeméti finom vajalmát dezsálgattuk itt-ott a szőlőkben, a császár rajtunk ütött s ugyancsak vittük az irhát!

A nagyasszony házához többé vissza nem mehetvén, iszonyatos fájdalomban két napig

Az irodalmi matiné után este kilenc órakor a Csokonai-kör tagjai barátságos összejövetelt rendeznek az Arany Bika cukrásztermében.

Ez a barátságos összejövetel szinte már hagyományossá lett a Csokonai-kör életében; ilyen alkalommal találkoznak a kör vezető emberei, valamint a városban élő írók és irodalombarátok a fehér asztalnál és nem egy szép eszme került ilyenkor felszínre és jutott közelebb a megvalósításhoz. A debreceni Arany—Petőfi-szobor gondolata is hasonló összejövetelen született meg. A holnapi irodalmi vacsora este nyolc órakor kezdődik s az elnökség ez uton is felhívja reá az érdeklődők figyelmét.

*

Mindezekből pedig megállapítható, hogy Debreczen méltó kegyelettel ünnepli meg nagy fia, Csokonai Vitéz Mihály születésének 137-ik évfordulóját.

SZÍNHÁZ.

Ma, 1911 november 17-én, pénteken:

Csokonai emlékeztetére:

I. Szavaltat. Szavalja Vajda Ilonka.

II. OCSKAI BRIGADEROS.

Történelmi színmű négy felvonásban.

Holnap, szombaton, 1911 november 18-án:

BANYAMESTER.

Operette.

Ocskai brigadéros. Ma este kerül színre Hercegh Ferencnek kiváló szép és híres színműve, az «Ocskai brigadéros», melyre már napok óta nagy ambícióval készül a társulat drámai személynéje. A kedvelt színművet hosszúságos pihentetés után elevenítette fel Zilahy igazgató s most Thury Elemér rendező vezetésével Isorangu kiosztásban hozza színpadra Tisza Ilonát Papp Etelka, Dili cigányleányt T. Csige Böske, Ocskait Thury Elemér játssza. — Nagyobb szerepeket játszanak még: Kassay Ká-

nem tudtam tanulni. Az a sötét gondolat nehezedett a lelkemre, hogy milyen jó lenne s miképpen lehetne meghalni. De már harmadnapra enyhült a fájdalom, két hét múlva pedig az egész szerelmi históriát és örök hűséget úgy elfeledtem, mint ahogy el szoktuk feledni az álmot.

Azóta hatvan év szaladt el azon a gyorsvonaton, amit úgy hívnak, hogy: idő. Ez év nyarán Nyuzófüreden lopván a napot, a sétatér egyik padján üldögéltem. Csakhamar ugyanazon padon foglalt helyet egy matróna is, ifjú leányával. A matróna, mintha a sétatéren megkezdett prédikációját folytatta volna, így beszélt a leánykához:

— Mondom neked Vilmám, hogy az az örök hűség csupa lári-fári. En is hajdan Kecskeméten a nagymamám házában szerelmes voltam egy diákba, mint te most. Mi is örök hűséget esküdtünk egymásnak, mint ti most. Minket is szétbontott a nagymamám egy légyecsapóval, mint én titeket most. Azonban a diák is, a szerelem is, az örök hűség is két hét alatt úgy kiment a fejből is, szivemből is, mintha soha ott nem lett volna. Veled is így lesz. Hát ne pityeregi, mert megfájdul a szemed.

— Iréne! — s meghajtam magamat a matróna előtt.

— Az a nevem.

— En pedig az a diák vagyok, akit N. N. nemzetes asszony egy légyecsapóval megegratott. Az örök hűséget én is elfeledtem két hét alatt. Kvittek vagyunk.

— Igen, — mondá ő hosszasan rám nézve, — kvittek vagyunk. Gyerekek is voltunk, szamarak is voltunk. Mégis azt hiszem, hogy egy hosszú életen keresztül ön is, én is akkor voltunk a legboldogabbak.

roly, Szilágyi Erna, Székely Gyula, Kemény Lajos, Ligeti, Deésy, Békéssi és Máthé.

Bányamester. Zeller Károly népszerű és szép zenéjű operettje holnap este B) bérletben kerül színre.

Vasárnap délután. Vasárnap délután Lehár Ferenc népszerű zeneszerzőnek a «Három feleség» című operettje kerül színre mérsékelt helyárrakkal, három órai kezdettel.

Boszorkány. A heti műsornak kétségkívül legérdekesebb és legvonzóbb darabja a vasárnap este színre kerülő «Boszorkány» c. dráma. Sardou Viktornak ez a világhírű szép drámája érdekesítő meséjénél fogva és hatásos jeleneteivel az általános érdeklődést biztosítja. — Thury Elemér rendező vezetésével az elsőrangú szereposztásban résztvevő előadók a legnagyobb szorgalommal készülnek a z érdekes előadásra, melyben számos szereplő van s melyben a két főszerepet T. Csige Böske és Thury Elemér játsszák. Sokat hangoztatott kívánságnak tesz eleget Zilahy igazgató akkor, mikor e rendkívüli érdekes drámát ismét műsorára tűzte. Az előadásra jegyeket előre lehet váltani a színházi pénztárnál.

Szódavizes üvegek.

Közegészségügyünk szegényfoltjai.

Ezek között nem utolsó helyet foglalnak el a forgalomban lévő szikvizes üvegek sem.

Kívül, belül olyan kopottak, olyan tisztátalanok, nyomószervezetük olyan élegült, olyan formátlan és szennyes, hogy undor nélkül rájuk sem lehet nézni.

Különösen áll ez a fehér — illetőleg a valamikor volt fehér — üvegekre, mert a színes üvegek használatbavétele igazán csak arra lett jó, hogy a szennyet, a piszkot jobban fűdje, kevésbé láttassa.

Nemhiába székhely Debrecen, de vezet ebben a tekintetben is, mert például megyebeli közsegekben olyan ragyogó tiszták a szódavizesüvegek, általában, hogy gyönyörűség, — szemhizlalás rájuk nézni. Am úgy látszik, hogy a helység nagyságával fordított viszonyban áll az üvegek tisztasága, mert minél nagyobb a község vagy város, és több a fogyasztója, annál nagyobb a szikvizes üvegek fokozatos tisztátalansága is. Sok kívánnivalót hagynak maguk után a szikvizes üvegek megyénk egyéb helyein, de nálunk mellőznek minden megkívánhatót.

Szörnyűség.

Hiszen pénzért vesszük, nagyon jól fizetjük a szódavizet. Hiszen tiszta edényből szívesebben vesszük a rosszabb élvezeti szert is. És nem szabad elfeledni, hogy a szikvizet sokan gyógyszernek használják és járványok idején el nem hagynák soha.

Isten a megmondhatója, hogy mennyi bajt, büzt, szennyet, kész gyomorbetegséget nyelnek el évenként szódavizben a debreceniek.

Nem is a gyárosokat okozzuk. Ha a képküre fér és nem restellik háziszeméteiket üvegben, drágán árusítani, s ha nincs ellenőrzésük ha van sok vevőjük és nincs vizsgálat, tilalom, elkobozás, büntetés, akkor jól teszik. Vajkulj magyar! Ha piszkos is jó neked, pénzedre minek adjak tisztát, gondosan készített, egészséges vizet és legfőként tiszta edényben? Minek? Miért?

Képzeltető, hogy milyen lehet az a víz is, amit ilyen üvegekben árulnak! Hiszen ha kristálytiszta, csak zártan kezelt víz jutna is az üvegbe, akkor is piszkos kotyvalék válnék belőle. Hát még így!

Poshadt, állott, olajos, büzös, kénessavas ízű a víz legalább is annyszor, ahányszor nem az. Az üvegek nagy százalékából ki nem jön a víz, mert tökéletlen előállítású s mert a zár-szerkezet rozoga. Nagy százalékban folyton csurog és ismét vannak olyan üvegek, amelyekből nagy robajjal, zugva vág ki a víz, szinte attól tartva az ember, hogy szétrobban az üveg a kezében.

És ilyen egyenetlenül készített, megbízhatatlan vizet, undorító edényekben elibéd raknak, oh közönség — 20 fillérért — a vendéglőkben, korcsmákban, sőt előkelő éttermekben is, néha napján a színes üvegek miatt asztaldisznek is.

Ezek az üvegek, tartalmukkal együtt undorító, egészségtelenek, veszedelmesek, ilyen edényben bármit is forgalomba hozni, ami emberi fogyasztásra van szánva, — szemérmelenség.

A sörivők keserve.

Ezután csak bort iszunk!

Főlemelik a sör árát.

Drágább lesz a sör!

Ez avészírhír nyilallott a hazán keresztül.

Borban a gyöngy megy följebb. Jól teszi De sörben az ár megy följebb. Nem jól teszi. Hát már sört se ihasson a szegény magyar ember?

Mi lesz még drágább, az uzsoráját neki! Most már minden drágább ebben az országban. A hus drágább, a cukor drágább, a kávé drágább, a kenyér drágább. És most már a sör árát is föl akarják emelni.

Nemsokára a patikák a föld alá fognak bujni szegényletükben, mert minden drágább lesz még a patikánál is. De ha a mustár-tapasz vagy szőlőzsir árát főlemelik, bánja az ördög. Kinek kell mustár-tapasz? Ki főz szőlő-zsirrál?

De amikor a sör árát is föl akarják emelni, ez egyenesen a bőrünkre megy. Illetőleg már nem is a bőrünkre, mert ezt rég lehúzták már rólunk az élelmiszer-uzsorások. A sörár emelése már az eleven husba vág.

Miért akarják megdrágítani ezt a demokratikus italt? Miért éppen a sört akarják megdrágítani? Ha főlemelnék a pezsgő árát, egy csöppet sem sopánkodnánk. Fizessen, aki pezsgőzni akar. Ha főlemelnék a diszshelyek árát, hagyján. Fizesse meg, aki első osztályú földben akar pihenni. A koporsó árát is főlemelhetik. De mit akarnak a sörtől? Kinek vétett ez a szerény, közsös barátunk? Miért kell az árpalé árát is főlemelni?

A sörnek még olcsóbbnak kellene lenni, mert az olcsó sör a legerősebb ellenfele a pálinkának. Ha a szegény ember nem ihatja meg az ő krigli és egy snitt sörét, ekkor kénytelen lesz visszatérni a rosztopcsin-rummal nevű bufeletőhöz.

Nem értjük, miért kellene a sör árát főlemelni. Nem találják meg a sörgyárosok a számításukat? Ráfizetnek? Hát ne tegyenek annyi emlék-tárgyat a sörbe. A sörnek csak egy kötelessége van, hogy jó legyen. De nem kötelessége, hogy legyen benne cipő-cugg, szivar-szipka, szafaltadébő, fészű, órakulcs és tyuk-szemgyűrű az órával. Ezeket az emléktárgyakat tartásuk meg maguknak a sörgyárosok. A közönség meg lesz elégedve, ha tisztán csak sört kap. Ne az olcsó legyen.

Különben, hogy a sör ne lehessen drágább, azon már a vendéglősök törnek a fejüket. Hát csak eszeljenek is ki valami okosat. Az egész közönség részt fog venni, ha kell, egy krigli-forradalomban.

GYŐZÖTT a függetlenségi párt!

A hivatalos névsor diadalmasan került ki a választásból.

Megbuktak az önjelöltek

Ma zajlottak le Debreczenben a városatyaválasztások. Örömmel jelenthetjük pártunk minden tagjának, hogy a függetlenségi lobogó diadalmasan került ki a választásokból. A függetlenségi párt és városi párt által kölcsönös egyezség útján megállapított jelöltek jutottak be csaknem kivétel nélkül a város parlamentjébe.

Sok önjelölt bukását vonta maga után ez a győzelem. No de ez már hozzátartozik a választás érdekességeihez. Debreczen kivételes város. Itt bizottsági tagválasztás dehogyan is eshetik meg önjelöltek nélkül!

A függetlenségi párt tehát elhatározó és nagy győzelmet aratott a városatyaválasztásokon. Minden függetlenségi jelölt be fog kerülni — egy-kettő kivétellel — a közgyűlési terembe és ami a fő, a függetlenségi párt megtartotta régi számarányát, tulsúlyát a város parlamentjében.

Nagy érdeklődés

mellett folytak le a választások. A város már a reggeli órákban forgalmas képet mutatott.

A mostani városatyaválasztások nagy érdeklődés mellett történő lefolyta főleg annak tulajdonítható, hogy polgárságunk érdeklődése folyton nő a városi politika iránt. Debreczen olyan rohamosan fejlődik és haladásának oly szédületesek a perspektívái, hogy polgárainak át kell érezni azt a nagy feladatot egészen, a mikor arról van szó, hogy kiknek a kezébe tesszük le városunk jövőjét.

Debreczen polgársága át is érezte ezt és fokozott érdeklődéssel járult a választási urnák elé, amelyekből Debreczen törvényhatóságának jövője tagjai kerülnek ki győzelmesen.

A szavazás helyei közül legelőkelőbb a városháza volt, ahol két kerület is választotta egyszerre a bizottsági tagokat. A Piac-utcai választók a városháza közgyűlési termében szavaztak, ahol Fejér Ferenc dr. elnökölt. A kistanácssteremben Szikszai Szabó László dr. elnökle alatt a Kossuth-utcai választópolgárok adták le szavazataikat.

Ugyancsak élénk volt a Csapó-utcai tüszöltő laktanya is. A különben is szűk utcán szinte megakadályozta a forgalmat a nagy választási csődület. Már kora reggel nagyszámu választó vonult fel az urnához. A választási elnök tisztjét a Csapó-utcán Bárdos Géza látta el.

De a többi választási helyek környéke sem maradt sokkal hátra a mozgalmasságban: a Péterfia-utcai választók a református egyház tanácstermében Szabó Lajos, a Hatvan-utcai a Tanítók-otthonában Bacso Dezső dr. elnökle alatt siettek leadni voksaikat. A Varga-utcán is feltűnően erős volt a küzdelem. Itt hatalmas tusára készült a hivatalos liszta a kerületben nagyszámmal körülhordozott többi lisztával. A szavazás a Timár-utcai óvodában folyt le Fráter Imre dr. elnöklésével.

Délután 4 órakor

zárták le az összes szavazatszedő bizottságok a szavazásokat. A szavazások eredménye azon-

ban csak a késő esti órákban került a nyilvánosság elé, addig csak kósza hírek szállongtak a választásokról.

A választási jegyzőkönyveket a Péterfia-Hatvan-, Kossuth- és Piac-utcai választási elnökök még az est folyamán beterjesztették a polgármesteri hivatalhoz; a Varga- és Csapó-utcai választásának az eredménye, a rengeteg szavazat miatt csak holnap reggel fog hivatalosan tudomására jutni a város vezetőseinek.

A mai városatyaválasztásoknak az eredménye különben röviden az, hogy a hivatalos liszta és a függetlenségi párt jelöltjei, amint az alábbiakból kitűnik, teljes diadalt arattak.

Eszerint a következők jutottak be a város parlamentjébe:

I. KERÜLET: CSAPÓ-UTCA:

Böszörményi Imre
Geréby Pál
Balkányi Ede dr
Suhajda Béla
Kónya Lajos
Kovács János
Dr Kiss Gyula
Ifj. Schwartz Vilmos

II. KERÜLET: PÉTERFIA-UTCA:

Török Péter 273
Dr Haendel Vilmos 264
Thieszen Arthur 262
Jóna János 256
Kertész László 241
Ménés Mihály 234
Dr Lukács Béla 228
Bakóczi Gábor 152

III. KERÜLET: HATVAN-UTCA:

Szilágyi Bálint 309
Szathmáry Ferenc 309
Mike Ferenc 301
Salánki Ferenc 296
Sarkadi Ferenc 278
Ifj. Nagy Pál 268
Kovács Lajos 262
Szücs István 262
Dr Moskovits Miksa 244

IV. KERÜLET: PIAC-UTCA:

Gróf Degenfeld József 341
Márk Endre 325
Grósz Nagy Ferenc 323
Csanak János 291
Dr Balkányi Miklós 264
Dr Szöllös Dezső 264
Ifj. Horváth János 230
Dr Popper Alajos 174
Dr Jászi Viktor 190

V. KERÜLET: KOSSUTH-UTCA:

Dr Körösi Kálmán 328
Dicsőfi József 324
Rochlitz Arthur 317
Pető István 316
Herczeg János 313
Kelemen Gábor 292
Juhász Ignác 258

VI. KERÜLET: VARGA-UTCA:

Jánosi Zoltán
Eckstein Márk
Révi Nándor
Pálffy Gábor
Poroszlav László
Zelinger Ede
Kovács József dr.
Gáspár Géza dr.

Revolverrel az anyjára

Egy tízéves gyermek
züllöttsége.

Javitóintézetbe
a szülői háztól.

Züllött gyermek Fettmann Andor Szappanos-utcai lakos 10 éves Andor fia. Valóban szomorú és megdöbbentő példáját nyújtja a Fettmann Andor esete a korai gyermekzüllésnek. Még csak 10 éves Andor, de azért már kész gonosztevő. Csalt, pumpolt, zsarolt, lopott — és végül szülőit folytonos halálfélelemben tartva, revolverrel akarta lelőni az édesanyját.

Szappanos-utca 21. szám alatt levő kis házacskában éldéglét a Fettmann-család. Megelégedettség és boldogság honolt volna köztük, ha fiuk, a 10 éves Andor meg nem keseríti folyton az életüket. Andorkából ugyanis rövid idő alatt olyan gazember lett, hogy züllött életmódja becsületére vállalt volna valami öreg gonosztevőnek is. Járatos volt a derék csemete a gonoszított minden fajtájában.

Fiatalságának a leple alatt szabadon követett el mindenféle stíklit. Ami a keze ügyébe került, azt nem állhatta meg, hogy el ne lopja. Szüleit meg állandóan zsarolta. Legutóbb már veszélyessé kezdett válni életveszélyes fenyegetéseivel.

Folyton azt hangoztatta az anyja előtt, hogy lelővi, ha nem ad neki pénzt. Ma be is akarta váltani fenyegetéseit. Revolverrel támadt az édes anyjára, akinek a segélykiáltásaira a házbeliak előfutottak és kicsavarták a revolvert a gonosz fiu kezéből.

Fettmann Andort, aki született bűnös, a rendőrség vette pártfogásába. Eggyelőre a helybeli gyermekmenhelyen veszik szigorú őrizet alá, majd valamelyik javító intézetbe szállítják.

Igys zokott kezdődni azoknak a «karrierjök», akik Illavára, vagy még magasabban végzik pályafutásukat...

KÖZGAZDASÁG.

Tőzsdék:

	Budapest	Wien
Magyar Hitelrészvény	849.50	849.25
Osztrák	652.—	652.50
Államvasut	734.—	734.—
Jelzálogbank	489.—	488.—
Hazai bank	312.—	312.—
Leszámitolóbank	581.—	580.—
Magyar bank	724.—	724.—
Rimamurányi vasmű	674.—	673.—
Salgótarjáni kőszén	676.—	677.—
Közúti vaspálya társ.	837.—	838.—
Városi vasút	425.—	425.—

Debreczeni papírok:

Általános Forgalmi Bank	400.—
Álföldi Takarékpénztár	360.—
" " elővételi jog	15.—
Bank és Váltóüzlet R. T.	230.—
Bankegyesület R.-T.	200.—
Debreczeni Bank	200.—
" Első Takarékpénztár	870.—
" Hitelbank	255.—
" Gazdák Bankja	210.—
" Belvárosi Takarékpénztár	205.—
" Városi	100.—
Gazdasági Takarékpénztár	205.—
Ipar- és Kereskedelmi Bank	780.—
Közgazdasági Bank	400.—
Leszámitoló és Pénzváltóbank	200.—
Magyaralföldi Bank	220.—
Takarék- és Hitelintézet	360.—

Gabonafőzde

Budapestben:

Határidő:	
április búza	11.78
" rozs	10.78
zab	9.65
május tengeri	8.42
Írányzat lanyha, készáru változatlan.	

Államsegélyek iparfejlesztési célokra.

A kereskedelmi miniszter tárcája a jövő évi költségvetésének indoklásában kimutatást közölte az iparfejlesztési akció keretében nyújtott állami segélyekről és állami kedvezményekről. A kimutatás az 1910 szeptember 1-től 1911 július 1-ig terjedő időszakra mutatkozik. Ezen idő alatt a gyárak létesítésének biztosítására 1,205.000 korona segély engedélyeztetett, mely összeg négy gyár és pedig ólomkohó, egy speciális üvegyár, egy fagombgyár, egy len- és kenderszővő és kikészítőgyár között oszlik meg. Ezekben a gyárakban 3,550.000 korona álló tőkére s 2,650.000 korona forgó tőke fektetendő be.

Az ezüst áremelkedése.

Londoni értesítés alapján, rövid szünetelés után az ezüst ára 25 8/16-ra emelkedett, amely az évben január 15-ike óta a legnagyobb ár. Az oka elsősorban a Kinában dúló forradalom, aminek következtében a nép elrejtte az ezüstöt s a pénztári készletek annyira csökkentek, hogy azok pótlása céljából nagy ezüst vásárlásokra van szükség. További ok az indiai spekuláció, amely a kínai eseményekre támaszkodva igyekszik az ezüstüripiákat a orgalomból elvonni, de rud-ezüstöt is vásárol, aminek bizonyítéka az, hogy Bombayban az ezüstürikiészlet jelentékenyen csökkent. Valószínű azonban, hogyha Kinában a béke helyreáll, a mostani magas ezüstárak nem lesznek sokáig fenntarthatók, mert a nyers ezüst fedezi a szükségletet s Szan-Franciskóból a napokban is 75.000 font sterling értékű ezüst lett nyugatra elhajózva.

UJDONSÁGOK.

A 'Debreczeni' szerkesztősége é kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Ülés az egyháznál.** A debreceni ref. egyház iskolaszéke november hó 18-án délután négy órakor a levéltári szobában ülést tart. Tárgyak: Pályázatok az új tanítónői állásra; ajánlás; hosszabb szabadság-kérvények.

— **Harcászati lövésgyakorlatok éleltöltéssel.** A debreceni m. kir. 3-ik honvéd gyalogezred folyó évi december hó 4., 6., 7., 13., 14., 15. és 20. napjain a Sárkut-tanya melletti harcászati lőtérrel élesgolyóval céllovészetet tart reggel nyolc órától délután egy óráig.

— **Lévay József kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma érdekes királyi kéziratot közöl, amely a legidősebb magyar írónak juttatja a legfelsőbb kitüntetést. A király Lévay József írónak, a Magyar Tudományos Akadémia tisztelet tagjának, írói működése elismerésül a Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen adományozta.

— **Élelmiszervizsgálat.** Dr. Adorján István a vegyiskerletli állomás kiküldöttje, ma délelőtt a rendőrség közbenjöttével tejvizsgálatot tartott és egyes fűszerkereskedésekben eddig egyéb élelmiszereket vizsgált meg.

— **Vilmos császár beteg.** Berlinből táviratozzák, hogy a császár tegnap este akart elutazni Baden-Badenbe, onnan Donau-Eschingenbe és a sziléziai vadászatokra, de letett tervéről, mert erősen meghűlt, köhög és náthás. Valószínűleg tegnapelőtt szerepte a bajt a parforce vadászatonkon. Tegnap délután a császár már erősen köhögött, mikor a Lustgartenben az ujonckhoz felavató beszédet intézett.

— **Vallásos estély.** Clark Ferenc dr., ki Debreczenben november 26-án fog előadást tartani, tegnap este a Szatmárnémeti ref. főgimnázium tornatermében vallásos estély keretében szabadelőadást mondott, Kováts István dr. teol. m. tanár tolmácsolásával. Európai utjáról beszélt s arról a szeretetteljes fogadtatásról, melyben Magyarországon létesült. Örömmel látta magyarországi útjában azt, hogy országunkban is kezd már a prot. hitélet erősödni. Az élvezetes előadás után Szabó Aladár dr. budapesti lelkes lelkes gyönyörködtető biblia magyarázóit mondott. Az estélyt a szatmári ref. dalárda nyitotta meg és zárta be.

— **A német trónörökös büntetése.** A német birodalmi gyűlésen történtek óta Vilmos császár érthető szigorúsággal bánik fiával, a trónörökössel. Visszaküldte Danzigba és nem egyhamar ad neki szabadságot. Így történt, hogy a trónörökös — mint a berlini lapok írják — a minap Pless herceg sziléziai vadászataira akart menni, de a császár nem engedte. Vilmos trónörökös most Danzigban van és ott vezekli le berlini bűneit.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A debreceni református egyház iskolaszéke szombaton délután négy órakor az egyh. levéltárnok hivatali helyiségében gyűlést tart. Tárgyak: Pályázatok az új tanítónői állomásra. Ajánlás. Hosszabb szabadságot kérő tanítók kérvényei.

— **Éltelt báróné.** Néhány hónappal ezelőtt Budapestén báró Jeszenák Jánosné ellen költségigényeiben pert indított ügyvédje, Sztatényi Valér dr. A tárgyalás a VIII-X. kerületi járásbírószágon folyt le, dr. Krausz Kálmán bíró előtt. A tárgyalás folyamán Jeszenákné, aki jogi képviselője mellett ült, a tanúk vallomására megjegyezte, hogy egytől-egyig valótlank, az eskük pedig, amelyek megerősítik, mind hamisak. A bíró megrótta a bárónét, sőt a tárgyalóteremből való kiutasítással is megfenyegette. A báróné egy szót sem szólt, felállt és elhagyta a tárgyalótermet. Hazaérve azonban, igen szigorú levelet fogalmazott meg, amelyet elküldött dr. Krausz bíró címére. A levélben megírja a báróné, hogy a bírónak fogalma sincs arról, miképpen kell viselkednie urinökkel szemben és ezért megveti őt. Dr. Krausz Kálmán becsület-sértés vétségért jelentette fel Jeszenák bárónét, akit a büntető járásbírószágon néhány héttel ezelőtt, hatszáz korona pénzbírságra ítelt. A vádlott akkor megfellebezte az ítéletet, amelyet a fellebbviteli törvényszék a mai tárgyaláson háromszáz koronára szállított le.

— **Szerencsétlenül járt kisgyermek.** Súlyos baleset ért ma egy kis gyermeket, Balogh Bélát, akinek szülei Vendég-utca 77. szám alatt laknak. A három éves fiúcska olyan szerencsétlenül bukott fel egy téglarakásban, hogy orra egészen ketté hasadt és még ezenkívül is súlyos zúzódásokat szenvedett. A mentők szállították be a súlyosan sértült gyermeket a kórházba, ahol még a délután folyamán megoperálták. — Allapota nem veszélyes.

— **Jogász-szoaré.** A debreceni jogászfijúsg Önképző-Társulata ez évben is megkezdte kedélyes műsorszámokkal tarkított felolvasó gyűléseit, melyen a kollégium jogakadémiai karának egyes tudós professzorai, esileg kiváló jogászférliak is ülnek a felolvasó-asztal mellé. Az első ily szoáret még november havában rendezte a kör s nagy meglepetésekkel fog szolgálni a jogászszoárekat kedvelő közönségnek.

— **Dalestély.** A Kossuth-Dalkör november 25-én, este fél 9-kor, a Bika dísztermében zártkörű dalestélyt rendez, melynek műsora ez: 1. Nyitány. Előadja a zenekar. 2. Magyar népdal egyveleg. Révfy Gézától. Előadja a Dalkör. 3. Tenor szóló. Óh ne távozz, álomkép... Abt Ferentől. Panasz, románc, Gerber Jenőtől. Éneklő Medgyesi Dániel, dalköri tag. 4. Komoly szavallat. Előadja Kolozsvári Kiss László 3-ad éves hittanhallgató. 5. Rajnai ut, Beschnitt-től. Éneklő a Dalkör. 6. Bassus szóló. Szegény árva Magyarország... kuruc dal, Pap Zoltántól. Éneklő Szőke István, dalköri tag. 7. Magyar dalrinduló, Huber Károlytól. Előadja a Dalkör. — Műsor után tánc.

Betörő az ágy alatt. Bora József kereskedő 3 év előtt Schlachta János nánási vas-, ékszer- és fűszerkereskedőnél volt alkalmazásban, de eljött nánán s nem tudván álláshoz jutni, lopásra adta magát. Ennek az a szomorú következménye lett, hogy három évi börtönítéletet, melyet a szegedi CCsillag-börtönben töltött ki. A múlt hónapban szabadult ki a fogságból. Pénze nem volt, csavargott az országban, elvetődött Szatmárra, de állást nem kapott. Szatmárról Debreczenbe utazott. Itt eldélte céltalannul néhány hétig, de időközben elfogyott a pénze és ismét a bűn útjára kellett térnie. Az az ötlete támadt ugyanis, hogy volt főnökét, Schlachta János hajdunánási kereskedőt kirabolja. El is utazott Debreczenből Nánásra, ahol nappal nem mutatkozott. Kikémlelte este a helyzetet s megtudta, hogy a segédek távol vannak a háztól. Gyorsan a cselekvés terére lépett. — Bevonult a szobába s ott az egyik ágy alatt huzódott meg. — Egész váratlanul egy inas gyerek lépett a szobába, hogy cipőjét kitisztítsa. Meg akarta gyujtani a lámpát, de az le volt szerelve. Erre gyujtát gyujtott s az ágy alatt megpillantotta Bora Józsefet. A fiut nem hagyta cserbe lélekjelenléte, mintha semmit sem látott volna, kiment a szobából s bezárta az ajtót. Elsietett a szomszédba, ahol a segédek teázta s előhívta őket. Pár perc múlva mind a 4 alkalmazott otthon volt s Borát kihúzták az ágy alól — Borát a segédek összekötözték s nagy triumfussal vitték a rendőrségre. Itt letartóztatták a zuhlott embert és ma reggel a debreceni kir. ügyészség fogházába szállították.

Halálozás. Potorán István táblabíró sulyos csapás érte. Felesége 49 éves korában elhunyt. A városszerte ismert kedves uriaszony halála mindenütt nagy részvétet keltett. Potorán Istvánné rövid ideig volt beteg. Vakbélgyuladást kapott s az operációt is végrehajtották rajta. Mindennek dacára állapota aggodalmásra fordult, úgy hogy tegnap elhunyt.

Homokóra a parlamentben. Nagyon néztek tegnap a párisi képviselők, mikor bementek az ülésterembe. A szónoki emelvény asztalán egy jókora homokóra állott és senki sem tudta, minek tették oda. Aztán megnyílt az ülés és az elnök megfejtette a rejtélyt. Tudtára adta a képviselőknek, hogy a költségvetés tárgyalás túl hosszúra nyulik s erre való tekintettel az elnökség úgy intézkedett, hogy minden szónok egy negyedóráig beszélhet. Ha leperog a homokóra az üvegburában, akkor végét kell kanyarítani a beszédnek.

Robbanás egy közös torpedóhajón. A pólai hadi kikötőből ma reggel kellett volna kiszaladnia a «Kondor» nevű torpedónaszádnak. Egy továbbszolgáló cseh gépaltsit felügyelete alatt két magyar fűtő, Katona és Tóth nevezetű lement a gépházba megtenni az előkészületeket. A cseh altsit valamit bitiszgált a biztosító-szelepen, amitől a kazán felrobbant és a két magyar fűtőt megölte, az altsit pedig sulyosan megsebesítette. Azonnal megállapították, hogy a szerencsétlenséget ő okozta és ha felgyógyul, haditörvényszék elé kerül.

A szökött katona. Kézdivásárhelyről jelentik: Kézdivásárpatakon elfogták Bajcsi József szökött katonát, kinek az üldözésére mintegy ötven csendőr volt összpontosítva. Bajcsi a tavasszal szökött meg ezredétől Brassóból. Azóta rablásból, betörésből élt. A nyár folyamán valósággal rettegésben tartotta a vidéket. Elállotta az országutat, kifosztotta a járókelőket és megbecstelenítette az útjába tévedt nőket. A nagyszámu csendőrség hiába üldözte, mindig kiszökött a gyűrűből és más helyen tűnt fel. Most aztán egész véletlenül kézrekerült Kézdivásárpatakon, ahol egy lakatlan házba ütötte fel tanjárat. A híres legényt egy pad alól rángatták ki és átadták a csendőrségnek, mely nyomban erős őrizet alá vette. Most a csendőség faluról-falura kíséri, hogy kiderítse, hogy mely helyen, melyik betörésben bűnös. Mihelyt a nyomozást befejezik, azonnal átadják ezredének, melytől három ízben szökött meg.

A mai napon a következő halálesetek történtek: Somogyi Sándor ref. 54 éves, Kovács Erzsébet ref. 29 éves.

Véres munka.

Szerencsétlenség a templomjavításnál.

Lezuhant az állványokról.

Borzalmas szerencsétlenség történt Derecskén, az ottani református templom javítása közben. A munka követelte meg ez alkalommal az áldozatát. A szerencsétlenség úgy esett meg, hogy a derecskei templomtorony javításán munkások dolgoztak.

Ijesztő magasban javították a templom tornyát. A munkások között dolgozott Török József 19 éves kőművestanuló is. Török nagyon vakmerő és nagyon vigyázatlan fiú. Hiába figyelmeztették társai, könnyelműségében bravurokat akart csinálni. Az állvány végére állott és úgy produkálta a tudományát.

Török azonban keservesen fizetett meg a könnyelműségeért. A magas állványról lezuhant. Vérfagyasztó kiáltás reszkette meg a levegőt. A szerencsétlen fiú halálkiáltása volt.

Társai azonnal segítségére siettek, de már nem sokat tehettek érte. Véresen, eszméletlenül feküdt a földön. Kocsira tették és beakarták szállítani a debreczeni kórházba.

Török azonban, akinek sérülései borzalmasak voltak, még az utközben kiszenvedett. A debreceni kórházba már csak hulláját helyezhették el a halottas kamrában.

TÁVIRATOK.

Elítelt gyilkosok.

Torda, nov. 16. Ez év június 11-én Lázár Sámuel felsőszolcsvai lakos Keresze Tódor nevű cinkostársával az előbb leitatott és sikátorba csalt régi haragosát, Bulea Jánost megölte, hogy egy lopási esetében ne tanuskodhasson elene. Ma az esküdtbiróság két napi tárgyalás után Lázárt életfogytiglani, Kereszét 12 évi fegyházra ítélte.

Orosz csapatok Perzsiában.

Berlin, nov. 16. A perzsa kormány még mindig nem válaszolt arra az ultimátumra, a melyben Oroszország azt követeli tőle, hogy a megsértett orosz hivatalnokoktól kérjen bocsánatot. Az orosz kormány most elhatározta, hogy ha a válasz még sokáig késik, készen álló csapatosztályokat küld Kasztvinbe, ahol annak további magatartása a perzsa kormány intézkedéseitől fog függni.

Tripoliszban minden csöndes.

London, nov. 16. A kiküldött harctéri tudósítók jelentik tegnapi kelettel, hogy Tripolisz körül nyugalom van. Az időjárás hidegre fordult, éjszakánként szakad az eső. Az arabok állítólag visszashálingóztak falvaikba, mert megkezdődött a mezei munka ideje. A török védősereg csupa lelkesedés. A katonák pontosan kapnak zsoldot és az eleségszállítás is rendszeres. Az olasz expedíciós sereg sem tétlen. Frugoni tábornok tervei szerint télire most építik a katonai őrházakat, amelyeket sáncokkal vesznek körül.

A regény vége.

Róma, nov. 16. Engesztelhetetlen a gyűlölet Toselliné és a zongoramester között. Hasztalan léptek közbe Toselli szülei, az egykori szász trónörökösne nem akar hallani békülésről. A Secolo jelenti, hogy november 21-én lesz a firenzei polgári bíróság előtt a válópör tárgyalása.

A vihar.

Orosz eredetiből fordította RÓBERT OSZKAR.

4 Folytatás.

Csak ilyen időben érzik az emberek, hogy ők valóban testvérek, természetből társak gondolataikban és érzéseikben...

— Sajnos, csak ilyenkor... — szölt közbe halkán és ironikusan Lawrenko. — Az élet különben szerencsétlen tusázás! — tette aztán hozzá elmerengve.

— Nos, mi mondani valója van számomra, barátom? — kérdezte, mikor a bulvárra érkeztek és egyedül mentek tova a sűrű koronájú fekete fák között, ahol a most nőtt tavaszi fű illata szállt feléjük és a lombokon át a távoli égboltozat látszott. Nappal látni lehetett innen a tenger nyílt, kék lapályait is, melyen Lawrenko naponta megjárta a tekintetét. Most sötétben volt minden és csak a csillagok halvány tükröződéséből lehetett következtetni a tenger vizére. A láthatár nem különbözött el a ötét égtől; minden egyazon fekete homályban folyt egybe. Messze lent pisálkolt csak két egészen gyenge lángocská, egy vörös és egy zöld.

— Látja? — mutatott arra Kotsajew. — Ezek a páncélos lámpái.

Hangjának zenéjéből érzett, hogy a szeméi fénylenek és az arca tűzben ég.

Lawrenko sóhajtott a sötétben. Arca szintén láthatatlan maradt, de úgy tetszett, hogy nyugtalan és szomorú.

— Jönni fog, aminek jönni kell, barátom — mondta halkán, aggodalmasan.

— Azt hiszem, önt az kevésse fogja nyugtalanítani — szölt Kotsajew, akinek a biliárd jutott az eszébe, gunnyal.

Lawrenko még mélyebben sóhajtott és hallgatott.

— A megbízás a következő — kezdte Kotsajew s megfogta kísérője kövér karját, komor és szokatlanul ünneplés hangon vett fel és átadta neki a bizottság meghagyását.

Lawrenko szótlanul hallgatta s mikor Kotsajew befejezte szavait, bánatosan sóhajtott.

E folytonos sóhajok bosszantották Kotsajewet.

— Miféle busul oly nagyon? — kérdezte hangosan és elengedte a karját.

— Bizony, bizony barátocskám, — felelt Lawrenko ellágyulva — a dolog mégis igen szomorú.

— Miért szomorú?

— Halomra lövik a népet, garmadával lesznek halottak és miért, minek?

— Hogy kerdezheted ezt? — vélte Kotsajew ingerülten. — Minden nagy cél megköveteli a maga áldozatát. Miért? A közjóért, a szabadságért...

— Kinek lesz haszna belőle? — kérdezte Lawrenko halkán.

Kotsajew érezte, amint a doktor fájdalomosan mosolyodik el a sötétben.

— Mindnyájunknak — válaszolt hirtelen, fiatalos hévvel.

— Nem, nem mindnyájunknak — szölt Lawrenko még komolyabban és halkabban. — Nem mindenkinek, aki életben marad, hozd üdvöt a szabadság... És az áldozatoknak a jövő setmii mást a halálnál, ne jelent. Aki száz életet feláldoz, látni fogja, miért és kinek javára történt minden, de akiket feláldoztak azok hiába haltak meg, ok nélkül haltak meg: az ő számukra mindennek vége szakadt és nem bizonyíthatja be senki, hogy nekik érdemes volt meghalni... És ma egyáltalán hinni lehetne az eredményben!... A jövő élet boldogságáról nem is beszéllek, csak az eszme győzelméről...

Az emberiség évszázadok óta él és csak szemügyre kell venni: nem-e sokkal boldogtalanabbak ma az emberek, mint azok, kik már a kőkorszakban haltak meg?

Folytatjuk.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY.

AKI MEG NEM KAPTA MEG AZ
50 ik Idényértéstitköt, kérje annak bérmentes beküldését.
KUNZ ÁRUHÁZ
 Első segítséggel teljes gyógyulást elér a Tordy-féle 3 Király tea által. Étvágytalanság, székrekedés, emésztési zavarok, rosszullét, szával gyomor- és ebből eredő bajokban gyorsan hat. Epe, máj, vesebaj ellen, hosszabb használat után segít Hurutos bántalmakat eloszlát, gyógylárban csomagja 50 fill. (10-15 használatra), Tordy-méz nélküli, rozsz hamisítvány. Készíti: Tordy Gy. okl. gyógyszerész, Budapest, Üllői-ut 80. szám alatt.

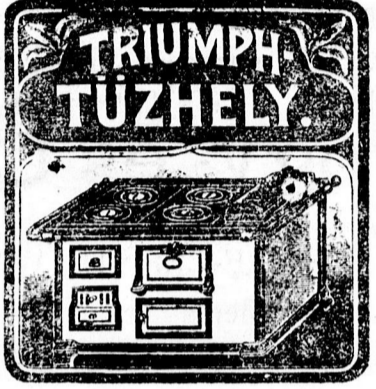
Royal amerikai írógép
 olcsó és jól
 Kérjen katalógust Árjegyzéket Kovács A. és Tsa cégétől
 Budapest, V. kerület, Nador-utca 26. szám.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra
Gyümölcsfacsemeték
 sétányfák, díszcserjék, tölevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.
SZŐLŐQLTVÁNYOK
 (elsőrendű áru) európai és amerikai címe gyökere vasszók. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai
 iskola és zoológia utca

Védjegy
Jól jár, ha
 időnként veszi, hogy újabb utánozók a valódi
Palma-kaucsuk-cipősarok
 mindenütt ismeretes, jellegzetes dobozait, az utánozott dobozokban természetesen csak bőséges gumisarok van, jól teszi lebb, ha lárobozát megésszédő, a valódi Palma-kaucsuk-cipősarok minden dobozon látható védjegyre ügyel!

Védjegy

Áldás — minden konyhában.
TRIUMPH takaréktűzhelygyár
GOLDSCHMIDT S. és FIA
 W E L S (Felső-Ausztria).
 ÁRJEYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Nincs többé tyukszem!
 Használja mindenki a Martin-féle tyukszem-tapaszt, mely 4-5 nap alatt a legrégebb, legmakacsabb tyukszemmel, mindentéle szemölcsöt és bőrkeményedést fájdalom nélkül biztosan eltávolít. Ezen éveken át kipróbált tyukszemirtószert kapható a feltaláló és készítőnél MARTIN-TAMÁS gyógyszerésznél Ujpest, Kossuth- és Deák-utca sarkán. Egy doboz ára csak 1 korona. Valódi csak az a tapasz, mely a fentálto aláírása és pecsétje alatt áll forgalomban.

Dr. BOROVSZKY-féle **Felülmulhatatlan háztiszor.**
BOROLIN
 gámókóros, izom- és idegfájdalmak, köszvény, csúsz-, ischias-, derék-, légszagatások, hátszurások és égési sebek meggyógyítására. Kitűnő fertőtlenítő szer, maga az olajréss egyben övezer is. Kapható mindenütt.
 1.20, 2.- és 2.50 koronás üvegekben. Előírásuk:
 Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K.
 Budapest, II. kerület, Fő-utca 76. szám.

Képviselet és raktár:
Laczká László urnál Debreczen.

CIGARETTÁZÓK!
 Egyesüljete a cigaretták óriási áremelőse miatt! Ne sajnáljátok a kis fáradságot! — Töltsetek
Jacobi Antinicotin-hüvelyeket,
 vagy „**OTTOMÁN**“ (törökfej)
 és „**TIP-TOP**“ aranyzopókás cigarettapapirt.

Linx 1909: aranyérem; legnagyobb kiténtetés
R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU
 Képviseletje:
 Boros Artur okl. gépészmérnök,
 BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.
 Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott **túlhevített gőzzel működő lokomobilok**
 WOLF eredeti szerkezete 10-300 lóerőig.
 Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépel.
 Összgyártás 700 000 lóerőn felül

Apró hirdetések.

Tíz azoig 50 fill., mindeu további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Kókusz-zsir, kóser, legfinomabb gyártmány, libazsirt fölülmulja. Főzéshez, sütéshez kiváló. Ötkilós postadoboz franko 7.50. Kókuszvaj 8 korona. Pollacsek Fülöp és fia Nyirbátor.

Zongorázik ön? 3 korona havi előfizetéssel legjobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz Országos hangjegykölcsönző intézet, Andrassy-ut 47. Tessék prospektust kérni.

Csemege-méz öt kilós csinos postadobozban békés hova bérmentve 8 K utánvétellel szállít az Első Magyar Mézgyártó Vállalat. Balatonfőkajár. Prospektus ingyen.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papiros kiló és mázsáknint olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírüzletében Piacz-utca 12.

A Kérpátia a legjobb az asztma, hurut és tüdőbajosoknak. Hosszu Viktor, Brassó. —

Egy jó családból való fiu férfi szabó tanulónak teljes ellátással felvétetik Hatvan-u. 6. sz. alatt. Ugyanott egy darabszámos jó nagymunkás is felvétetik.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve. Csemegekonzervekről árjegyzék ingyen. Felkai konzervgyár, Barta József, Felka. (Szepesmegye.)

Meteor Villamos színház

Bocskai-tér 10.

Legkedveltebb szórakozó hely.

Debrecen város közönségének

Szombat: 2 előadás. Este 7-9 óráig.

Vasárnap és ünnepnapokon: 3 előadás: d. u. 5-7-ig, 7-9-ig és 9-11 óráig

Hétkönap: 1 előadás pont 8 ó. kezdődik

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandó, használja a minős év óta jónak bizonyult **gyomorsót, Schaumann gyógyszerésztől Stockerauban.**

Aki szabályozni és épségben akarja tartani jó emésztését, használja a **Schaumann-fele gyomorsót,** tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében mily jól érsi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges **gyomorsavat és előmozdítja az emésztést.** Egy doboz ára 1 kor. 50 fillér.

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. — Ára tarsolyonként phialával a 10 gyomorsó-pasztillával kor. 1.50. Postai szállítás legkevesebb 2 doboz megrendésénél — utánvétellel

Schaumann gyógyszerész
Stockerauban.

Kapható minden gyógyszerésztárban.

Kartelen kívül.

MEZŐ ARMIN

építész, deszka és cserépkereskedő

Wesseléngi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.) **Kartelen kívül,** tehát olcsó árak. Mindenkinnek saját érdeke, hogy szükségét náiam szerezze be.

Eltünteti a szeplőt,

CSORBA fele

májfoltot, arcbőrráncosodást, bármiféle kiütéseket és hajhullást okozó gombásodást a

ORGONA-CRÉM ára 1 kor.
ORGONA-POUDER „ 1 kor.
ORGONA-SZAPPAN „ 1 kor.
ORGONA-HAJVIZ „ 1.20 kor.
ORGONA-HAJMOSÓPOR 60 fill.

Ezen készítmények artalmas anyagokat nem tartalmaznak. Kapható minden gyógyszertárban és az egyedüli készítőnél CSORBA JANOS gyógyszertárban KECSKEMÉTEN.

Arroba Wine Compagne

WIEN.

Közvetlen behozatal!

Elsőrangú beszerzési forrás!

Ajánlja garancia mellett nagyon finom, ő, raktározott, spanyol és portugáli tiszta és valódi borát, különösen pedig

Gyógy- és Csemegeborait

MALAGA, MADEIRA, SHERRY, PORT, MARSALA
LACRIMAE-CHRISTI, WERMOUTH ÉS COGNAC-JAIT.

Eladás literes és fél literes üvegekben eredeti áron.

Poharait kapható Debreczenben, Ifj. Weichinger Károly Hungária kávéházában

Papirkereskedésemet

a mai naptól kezdve

az

ujjonnan épült „Takarék és Hitelintézet”

Piacz-utca 12. sz. palotájába

helyeztem át,

mely alkalmából a jelenleg még raktáron lévő

csomagos
és dobozos

Levélpapírok

minden elfogadható árban eladatnak.

Tisztelettel:

HOROVITZ ZSIGMOND

TELEFON 330.